

Вид. Критерії виду

Принципи класифікації живих організмів

К. Лінней
(1707-1778)

К. Лінней вважав:

- 1) порядок у царствах тварин та рослин був наведений раз і назавжди і необхідно просто розгадати задумку творця;
- 2) система – драбина, де кожна сходинка відображає міру вдосконалення;
- 3) на самій верхній сходинці стоїть людина.

Класифікація систем:

- 1) Штучні – базуються на одному або кількох, головним чином практичних ознаках.
- 2) Природні – базуються на морфологічних, анатомічних, цитологічних ознаках з урахуванням еволюційних зв'язків між організмами.
- 3) Філогенетичні – основані на філогенетичних зв'язках живих організмів.

Долінеївський період – поліномінальні системи.

Постліннеєвський період – бінарні системи.

Видом – називають сукупність особин, які подібні між собою за будовою, функціями, каріотипом, екологічними потребами, мають спільне походження, населяють певну територію (ареал), у природних умовах схрещуються виключно між собою і дають плодюче потомство.

Термін "вид" (**species**) ввів у науку англійський ботанік Джон Рей (**1693**).

З часів К.Ліннея вид
прийнятий за основну одиницю
систематики рослинного і
тваринного світу **(1735)**

Сучасні критерії виду

- **Критерії виду**- це характерні ознаки і властивості, за якими один вид відрізняється від інших.

Фактором, який об'єднує організми у види, є статевий процес.

Особини одного виду вільно схрещуються між собою, обмінюються спадковим матеріалом, що веде до рекомбінації у кожному поколінні алелей, які складають генотипи окремих особин. Завдяки статевому процесу відбувається об'єднання генів (алелей), які розміщені у генотипах різних особин, у загальний генофонд виду.

БІОЛОГІЧНИЙ ВИД — сукупність особин у складі популяцій, що характеризуються спадковою подібністю ознак, вільно схрещуються і дають плодюче потомство, пристосовані до певних умов життя і займають у природі певну територію — ареал.

Критерії виду — ознаки подібності між особинами одного виду, а також ознаки, за допомогою яких один вид відрізняють від іншого.

Критерії виду:

- Морфологічний
- Каріотипічний
- Фізіологічний
- Репродуктивний
- Біохімічний
- Географічний
- Екологічний

вид ведмідь білий

вид ведмідь бурий

Критерій	Особливості	Винятки
Морфологічний	Подібність зовнішньої і внутрішньої будови	Види-двійники
Генетичний	Характерний для кожного виду набір генів та хромосом	Види, що мають однакову кількість хромосом
Фізіологічний	Подібність процесів життєдіяльності в особин одного виду	Міжвидові гібриди
Біохімічний	Здатність видів утворювати специфічні білки	Однакові білки у різних видів чи різні у одного
Екологічний	Кожен вид має свою екологічну нішу	Види-двійники займають одну екологічну нішу
Географічний	Види займають визначені ареали	Є види космополіти

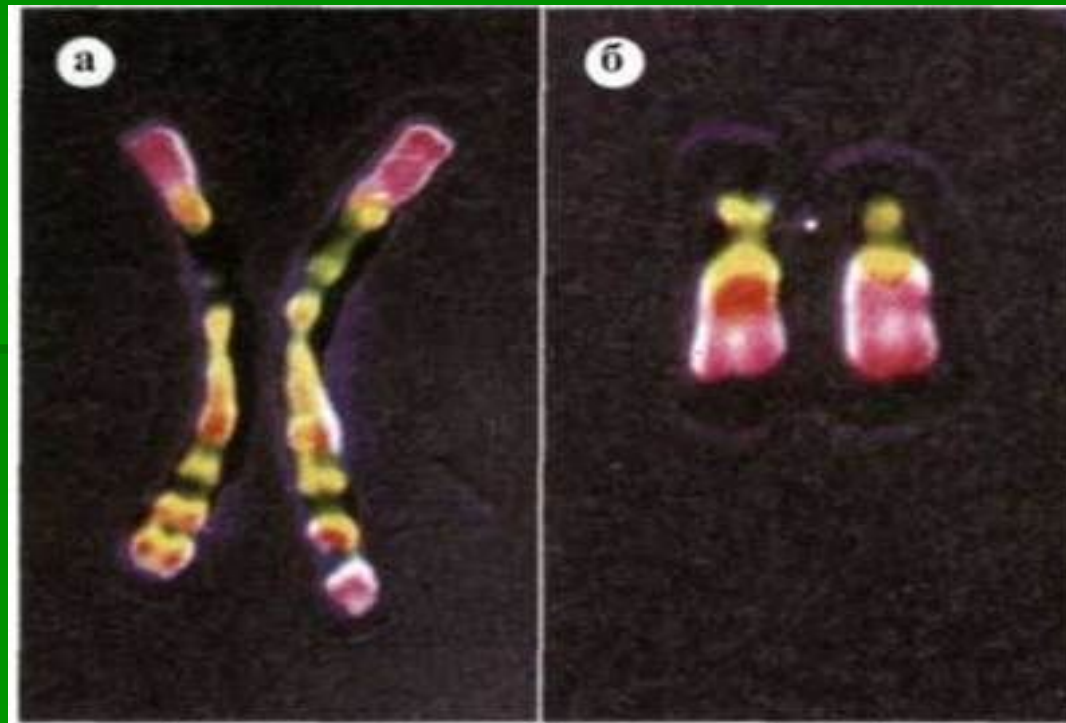
Морфологічний критерій-

це подібність зовнішньої та
внутрішньої будови особини виду

Генетичний критерій -

це характерний для кожного виду набір хромосом, чітко визначене їх число, розміри, форма, склад ДНК.

Кількість хромосом в різних видів організмів

Малярійний плазмодій - 2

Кінь - 66

Кімнатна муха - 12

Голуб - 80

Зелена жаба - 26

Короп - 104

Окунь - 28

Рак - 254

Гідра - 32

Кролик - 44

Папороть - 500

Людина - 46

Тарган - 48

Шимпанзе - 48

Велика рогата худоба - 60

Фізіологічний критерій-

це подібність реакцій організму на зовнішні подразники, ритмів розвитку і розмноження, подібність всіх процесів життєдіяльності.

Екологічний критерій -

- це характерне для виду положення в природних угрупованнях, його зв'язок з іншими видами та факторами навколишнього середовища, які необхідні для існування.

Географічний критерій-

- це область поширення виду(ареал), що він займає в природі.

Біохімічний критерій

- дозволяє розрізнити види за біохімічними параметрами (склад і структура певних білків, нуклеїнових кислот та інших речовин). Відомо, що синтез певних високомолекулярних речовин притаманний лише окремим групам видів. Наприклад, за здатністю утворювати і накопичувати алкалоїди різняться види рослин у межах сімейств пасльонових, складноцвітих, лілійних, орхідних.

Історичний критерій -

- спільність предків, єдина історія виникнення і розвитку виду.

Диким предком сучасних коней вважають коня Пржевальського.

Другим диким предком сучасних коней є **тарпан** (родоначальник коней степового типу).

Предок земноводных

Стегоцефал

Предки плазунів

Предок свині

Дикі предки

Одомашнення кабана
сталось 6-7 тис. років
тому.

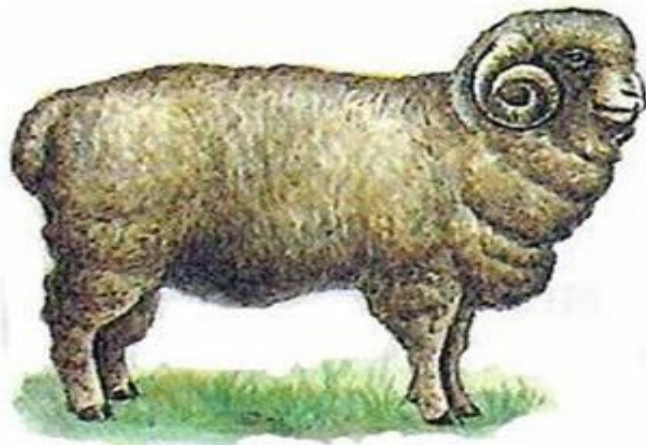
- *Дикий предок домашньої свині - кабан.*

Предок овець

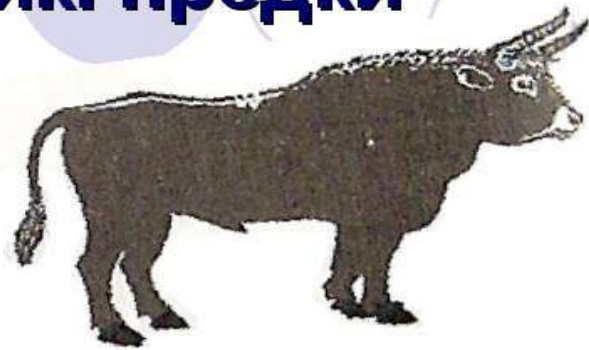
Дикі предки

- Родоначальником всіх сучасних порід овець вважається муфлон - різновид гірського барана архара.

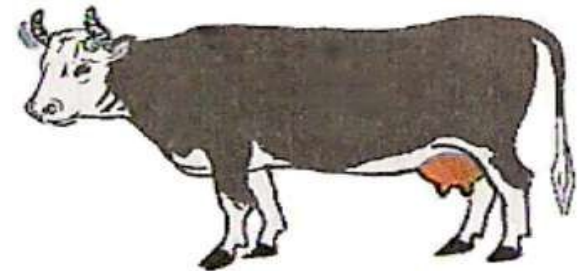

Предок корови

Дикі предки

тур.

Тур був одомашнений в Греції близько 7 тис. років до н. е..

Остання самка туру була вбита в 1624 р. в Польщі.

Предок птахів - археоптерикс

Популяція — це сукупність особин одного виду, які упродовж багатьох поколінь існують у межах певної території виду, вільно схрещуються і відносно ізольовані від інших популяцій виду.

Підвид — географічно або екологічно відокремлена частина виду, особини якої під дією чинників середовища набули стійких особливостей, що відрізняють їх від інших підвидів

Критерії виду	Слон саванний	Слон індійський
Морфологічний	Висота 3-3,7 м, вага 4-7 тонн	Висота 2,5-3,5 м, вага 2,7-5,4 тонн
Каріотипічний	56 хромосом	56 хромосом
Фізіологічний	Їдять листя, суху траву, 21 пара ребер	Їдять траву, фрукти, соковиту їжу
Біохімічний	Вироблення ферментів для перетравлення сухої їжі	Вироблення ферментів для перетравлення соковитої їжі
Географічний	Центральна, Східна, Південна Африка	Індійський субконтинент
Екологічний	Пристосовані до життя на відкритих просторах	Пристосовані до життя в лісах
Репродуктивний	Здатність до схрещування з особинами інших видів слонів	

Слон саванний

Слон індійський

